

Irpola Eliisa

26.2.2026

Talousvaliokunta

HE 3/2026 vp: HE laeiksi vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta annetun lain ja rakentamislain muuttamisesta

Kemianteollisuus kiittää mahdollisuudesta lausua maanpuolustukselle tärkeitä tuotantolaitoksia koskevista esityksistä.

Pidämme esitettyjä muutoksia välttämättöminä ja kiireellisinä.

Suomen puolustusteollisuuden tarvitsemien materiaalien, komponenttien ja teknisten ratkaisujen saatavuuden varmistaminen on välttämätöntä, ja sijaintimme takia vielä se on vielä muiden EU-maiden tilanteeseen verrattuna kriittisempää. Kotimaisen valmistuksen rooli on merkittävä kokonaismaanpuolustuksen, materiaallisen varautumisen ja sotilaallisen huoltovarmuuden turvaamisessa.

Tuotantolaitoksen lupaprosessi kestää jopa useita vuosia, ja eri lupamenettelyihin liittyvät valitusmahdollisuudet luovat epävarmuutta investointien toteutumiselle. Maanpuolustukselle tärkeiden laitosten osalta tilanne on korjattava kiireellisesti. Puolustusteollisuuden vahvistamiselle on painetta, ja se on käytännössä mahdollista vain normaalioloissa, jolloin esimerkiksi rakennusmateriaalien, koneiden ja laitteiden sekä tarvittavan työvoiman saatavuus on turvattu. Poikkeusoloissa ja kriisitilanteissa ei merkittävien puolustusteollisten rakennushankkeiden toteuttaminen ole käytännössä enää mahdollista.

Hallituksen esityksen ehdotukset kemikaaliturvallisuuslain ja rakennuslain muuttamisiksi on Kemianteollisuus ry:n mielestä tehty huolellisesti ja lausuntopalaute huomioiden. Ehdotetut toimet ovat tarkkarajaisia ja oikeasuhtaisia, ja ne on hyvin perusteltu yleisen edun ja kansallisen turvallisuuden näkökulmista.

Kemianteollisuus näkee esityksen tärkeimpinä kohtina tuotantolaitoksen luvituksen sujuvoittamiseen ja maanpuolustuksen kannalta tärkeiden tietojen suojaamiseen liittyvät ehdotukset:

- Maanpuolustukselle tärkeän laitoksen lupahakemuksen ja ilmoituksen asettamista etusijalle viranomaiskäsittelyssä.
- Maanpuolustukselle tärkeän laitoksen sijoittamisen edellytysten ratkaisu sijoittamisluvalla ilman kaavoitusmenettelyä, joka merkittävästi nopeuttaa tuotantolaitoksen toteuttamista.
- Maanpuolustukselle tärkeän laitoksen toimintaa koskevien tietojen luovuttamisen ja lupahakemuksen tiedoksiannon ja kuulemisten rajaaminen siltä osin, kuin se on välttämätöntä kansallisen turvallisuuden kannalta.
- Maanpuolustukselle tärkeän laitoksen rakennustyön aloittamisoikeutta sellaisen poikkeamisluvan perusteella, joka ei ole vielä lainvoimainen.

Irpola Eliisa

26.2.2026

Pidämme myös hyvänä esitystä, jonka mukaan puolustusministeriö lausunnossaan määrittelee, mitkä laitokset ovat maanpuolustuksen kannalta tärkeitä, mikä rajaa menettelyjen piiriin pääseviä hakemuksia.

Kemianteollisuudelle on myös tärkeää, että muutoksissa ei esitetä poikettavan kemikaaliturvallisuuslain mukaisten tuotantolaitosten turvallisuusvaatimuksista eikä laitoksen sijoittamisen edellytyksistä, kuten laitoksen terveyteen, ympäristöön tai ulkopuoliseen toimintaan kohdistuvien vaikutusten rajoittamisesta.

Käsiteltävänä oleva ehdotus korjaa ensisijaiset haasteet maanpuolustukselle tärkeiden laitosten luvituksessa. Kuten lausuntopalautteessakin todettiin, esityksessä tarkoitetuilta laitoksilta edellytetään usein myös esimerkiksi ympäristövaikutusten arviointimenettelyä ja vesilain mukaista lupaa vedenoton takia. Muiden menettelyiden toteuttamisella on siten keskeinen vaikutus sille, kuinka sujuva tuotantolaitoksen rakentaminen tulee kokonaisuudessaan olemaan. Näitä olisi mahdollisuuksien mukaan tarkasteltava vastaavalla tavalla kuin nyt kemikaaliturvallisuuslakia ja rakennuslakia.